

Ákosok emlékezete

2011 február 09. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot.

Pannónia meghódításában nem csupán a hét vezér vett részt, hanem más, Szkítiából származó nemesek is, mint Bor, Aba és Ákos nemzetsége, írja V. István korának krónikása, Ákos mester. Ismerjük az Ákos nemzetség címerét, amely pajzs alakú, benne két hal. A többi csak feltételezés. Az is, hogy e nemzetség leszármazottai alapították a monostorpályi premontrei kolostort, s mivel jelent?s birtokaik voltak Pest és Bihar megyén kívül Közép-Szolnok megyében, feltételezik, hogy Ákosmonostor vagy Ákosmonostora bencés apátságnak is ?k az építtet?i. (Rögtön hozzáteszem, hogy ez utóbbit a magyarországi bencés rend azon XII–XIV. századi monostorok között tartja számon, amelyek valószín?leg soha nem tartoztak a rendhez, hanem csak analógiás alapon nevezték monostornak.)

A szilágysági Ákos település az Alföld keleti peremén, a Kraszna melléki dombvidék északi csücskében, az itt északra tartó Kraszna bal partján fekszik. Az Árpád-kori (XII. századi) eredet? (ma református) templomot eredetileg talán négytornyúra tervezték, de a keleti oldaliak végül nem készültek el.
A váradi káptalan egy 1342-b?l való oklevele az Ákos nemzetség birtokaként említi a települést, ahol egyébként a hagyomány szerint Ákosnak kastélya és nemzetségi monostora állt. „A falu régi nevében szerepl? egykori monostor mára elt?nt, a hagyomány azt a mostani bazilika északi oldalára helyezte, hol egy befalazott ajtó (mely átjáró lett volna) körvonalai látszanak. Kés?bb a falu nevéb?l elmaradt a monostor szó (ahogy id?közben elt?nt a régi monostor épülete is), s maradt a mai napig használt Ákos elnevezés. Így ?rzi ez a falu a honfoglalás kori Ákos nemzetség nevét, de talán a tizenkét segít? szent egyikének a nevét is, ki a vadászok, erdészek, védegyletek patrónusa.”

A szent egyik jellemz? legendáját így foglalja össze Kölnei Lívia és Balázs Erzsébet: „Szent Ákos tízezer katonatársával együtt Hadrianus császár idején megtagadta a pogány isteneknek történ? áldozat bemutatását, ezért tövises bozótba vetették, majd keresztre feszítették ?ket az Ararát hegyén. A legenda arról számol be, hogy keresztre feszítésükkor, a nap hatodik órájában nagy földrengés támadt, s ?k nem féltek, hanem azokért imádkoztak, akik egykor majd hozzájuk könyörögnek. A kilencedik órában meghaltak. Testüket egy újabb földrengés távolította el a keresztr?l, és angyalok temették el ?ket.”
Lovagként, kereszttel, tövises ággal vagy töviskoszorúval a fején szokták megjeleníteni e szentet. S ha ilyen ábrázolás volna Ákos templomában, könnyen foglalhatnánk állást a helység nevét illet?en – de nincs. Ezért – bár bizonytalanul – azt ajánlom a két toronyra tekintve: maradjon meg egyel?re mindkét névadó, hisz ilyen még úgysem volt.

Móser Zoltán, mno.hu

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

Ajánló